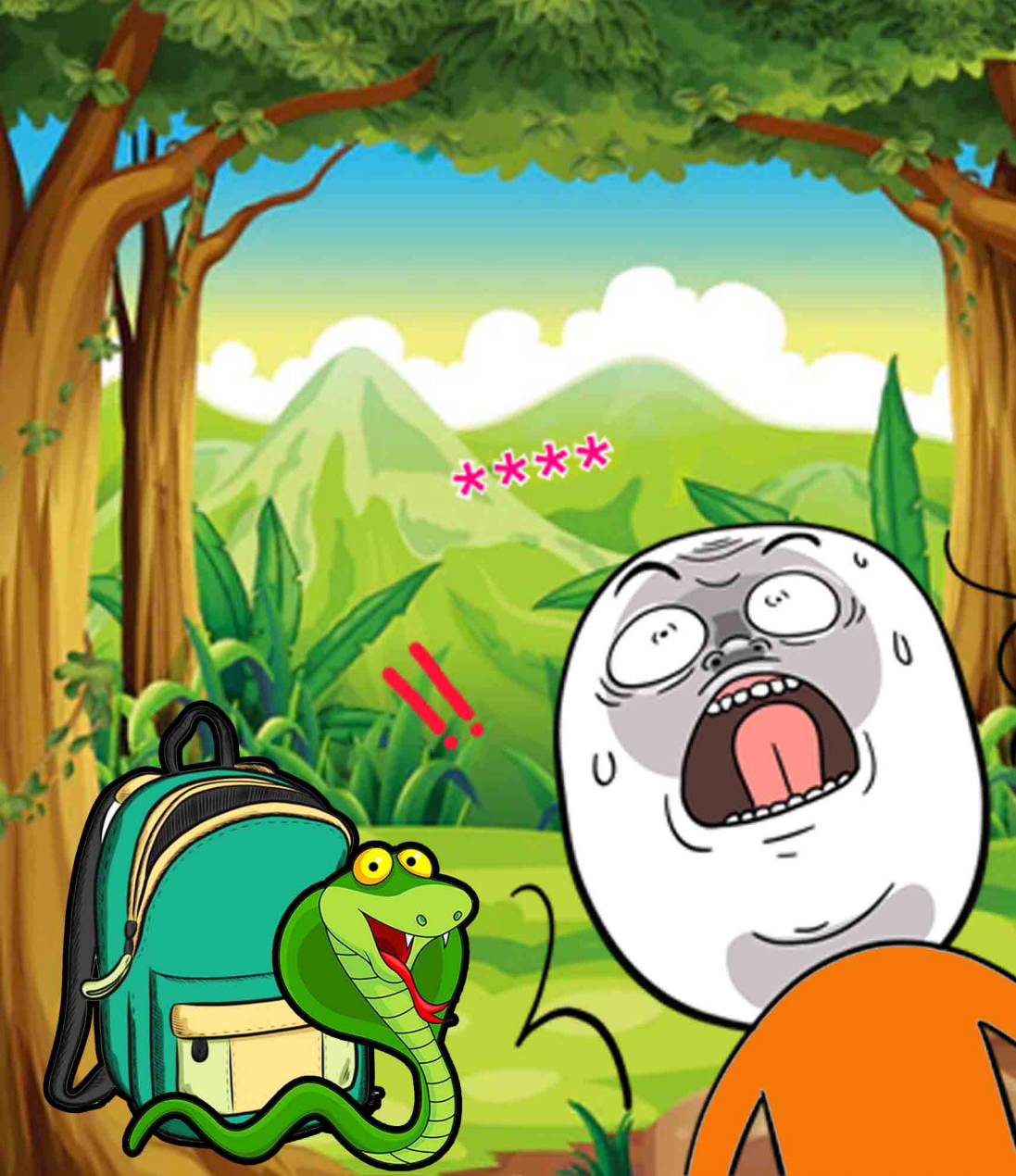

อัคคหานกเถา ว่าด้วยหานอันเล็ด

พระพรหมบัณฑิต
(ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

อัครทานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
(ป.ธ.๘,ศ.,ดร.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต)
กรรมการมหาเถรสมาคม
ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก
เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร
ประธานศูนย์พระปริยัติเนติศาสตร์แห่งคณะสงฆ์
ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
อุปนายกสภา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระธรรมเทศนา

ในการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์
พระราชทานเพลิงศพพระธรรมปริยัติโสภณ (โกวิทมหาเถร)
ณ วัดสร้อยทอง แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

อัครทานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

(ป.ธ.๙,ศ.,ดร.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต)

กรรมการมหาเถรสมาคม ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ประธานศูนย์พระปริยัตินิตยภัตแห่งประเทศไทย

ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อุปนายกสภา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสำคัญ : พระธรรมเทศนาในการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์
พระราชทานเพลิงศพพระธรรมปริยัติโสภณ (โกวิทมหาเถร)
ณ วัดสร้อยทอง แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

วัตถุประสงค์ : - เพื่อเป็นคลัง ศูนย์การเรียนรู้ และเป็นต้นแบบ
การแสดงพระธรรมเทศนา ปาฐกถา ธรรมกถา
สัมโมทนียกถา และอื่นๆ ในพระพรหมบัณฑิต
- เป็นธรรมวิทยาทาน

บรรณาธิการ : พระพรหมบัณฑิต

จัด/พิมพ์/แบบปก : พระมหาผล วิเชษฐสมฺโณ

ตรวจทาน : พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ, พระมหาผล วิเชษฐสมฺโณ,
พระปลัดยรรยง ยสวฑฺฒโก, พระประสงค์ จิตธมฺโม,
สมัชฌา เลิศชนะการ (ศา)

ติดต่อ : สำนักงานประชาสัมพันธ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร
โทร. ๐๒-๔๖๖-๑๖๙๓

Website : www.watprayoon.com

สำนักพิมพ์ : องค์การเผยแผ่วัดประยุรวงศาวาส

อัครคณานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

พระพรหมบัณฑิต

(ประยูร ธมฺมจิตฺโต ป.ธ.๙,ศ.,ดธ.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์,อัครคณหาบัณฑิต)

กรรมการมहाเถรสมาคม

ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

เจ้าอาวาสวัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อัครทานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ*

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
(ป.ธ.๙, ศ., ดร., ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต)
กรรมการมหาเถรสมาคม
ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก
เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร
ประธานศูนย์พระปริยัตินิตยภัตแห่งประเทศไทย
ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
อุปนายกสภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เอตทคัม ภิกษเว อิมสํ ทวินัน ทานานํ ยทิทํ ธมฺมทานนติ.

สุตฺต. ขุ. ๑๗/๒๘๐.

ณ บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนาในอัครทานกถา
ว่าด้วยทานอันเลิศ เพื่อฉลองพระราชศรัทธา ประดับพระปัญญาบารมี
อนุรูปแด่พระราชกุศลบุญราศีทักษิณานุประทาน ที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราช
บพิตร กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้ทรงพระคุณ
อันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระราชานุญาตให้
กุศลออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ พระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณ
(โกวิทมหาเถร) อดีตเจ้าอาวาสวัดสร้อยทอง และอดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะแขวง

* ในการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระกรุณาพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ พระราชทานเพลิงศพพระธรรมปริยัติโสภณ (โกวิทมหาเถร)
ณ วัดสร้อยทอง แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

บางชื่อ

การที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าเธอ อนุสรณ์ถึงหาดสมิฐานุเคราะห์ในครั้งนี้นี้ ก็ด้วยทรงพระอนุสรณ์ถึงหาดสมิฐานุเคราะห์ที่พระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณได้บำเพ็ญไว้แก่ประเทศชาติ พระศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอนุเคราะห์ ปฏิบัติที่พระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณได้ดำเนินไว้ในยามที่มีชีวิตอยู่สามารถนำมายกย่องเชิดชูเป็นทิวฐานคติ คือแบบอย่างที่ดีที่อนุชนคนรุ่นหลังสามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะพระเดชพระคุณเป็นพระมหาเถระรัตตัญญูผู้มีชีวิตอยู่ในโลกนี้นานถึง ๘๙ ปี ใช้เวลายาวนานในการบ่มเพาะพัฒนาตนให้เพียบพร้อมด้วยอรรถกถาธรรมปฏิบัติและประเพณีปฏิบัติ

กล่าวในด้านอรรถกถาธรรมปฏิบัติ คือการพัฒนาคุณสมบัตินั้น พระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณถือกำเนิดที่จังหวัดบุรีรัมย์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้รับการอุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่จังหวัดนครราชสีมา เพราะเป็นผู้ใฝ่การศึกษาพระปริยัติธรรม พระเดชพระคุณจึงสามารถสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ณ สำนักเรียนคณะจังหวัดปราจีนบุรีและได้ย้ายเข้ามาพำนักอยู่ที่วัดสร้อยทองเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้ศึกษาอภิธรรมจนจบชั้นสูงสุดเป็นอภิธรรมบัณฑิต จากนั้นสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค ณ สำนักเรียนวัดประยุรวงศาวาส และในที่สุดสามารถสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๖ ประโยค ณ สำนักเรียนวัดเบญจมบพิตร เหตุที่ต้องลงชื่อสอบบาลีสนามหลวงในสำนักต่างๆ เช่นนี้ก็เพราะในขณะนั้นวัดสร้อยทองยังไม่ได้เป็นสำนักเรียนบาลี

ในด้านปรทิตปฏิบัติ คือการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น พระเดช
พระคุณพระธรรมปริยัติโสภณ ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสร้อยทองเมื่อ
พ.ศ. ๒๕๒๕ และเป็นเจ้าคณะแขวงบางซื่อ เมื่อพ.ศ. ๒๕๓๓ ในฐานะ
เจ้าอาวาส พระเดชพระคุณได้ทำงานด้านสาธารณูปการเป็นอันดับแรก
ด้วยการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์อาคารเสนาสนะถาวรวัตถุเกือบทั้งหมด
ภายในวัด กรรมการศาสนาได้ประกาศยกย่องให้วัดสร้อยทองเป็นวัดพัฒนา
ตัวอย่างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ และเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙
ผลงานก่อสร้างที่สำคัญคือ โรงเรียนพระปริยัติธรรมสูง ๕ ชั้น ที่เป็นเสนาสนะ
สัปปายะสำหรับการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี วัดสร้อยทองได้รับ
อนุญาตให้เป็นสำนักเรียนอย่างเป็นทางการเมื่อพ.ศ. ๒๕๓๕ ในฐานะเจ้า
สำนักเรียนรูปแรก พระเดชพระคุณสามารถบริหารการศึกษาของสำนักเรียน
วัดสร้อยทองให้มีผลงานโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ดังที่วัดสร้อยทองได้รับรางวัล
สำนักเรียนดีเด่นจากแม่กองบาลีสนามหลวงติดต่อกันกว่าสิบปี ในยุคนี้มี
พระภิกษุสามเณรผู้สอบไล่ได้เปรียญธรรม ๙ ประโยคจำนวน ๗๐ รูป การที่
วัดสร้อยทองได้รับการประกาศยกสถานะจากวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ย่อมเป็นเครื่องยืนยันความสำเร็จในการบริหารกิจการ
พระศาสนาของเจ้าอาวาสรูปนี้

ในยุคที่พระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณ ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส
นี้ วัดสร้อยทองกลายเป็นตำนานแห่งสำนักเรียนบาลีที่รุ่งเรืองระดับแนวหน้า
ของประเทศ พระเดชพระคุณเป็นนักบริหารการศึกษาตามแนวพระบาลี
ที่ว่า “อลิ กาคตุ ทำเองก็ได้ อลิ สงวิธาคตุ จัดการให้คนอื่นทำก็ได้” พระเดช
พระคุณ สามารถระดมบุคลากรทุกระดับทั้งผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุ
สามเณรและอุบาสกอุบาสิกา ให้เข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการ

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลีและแผนกอภิธรรม ทั้งนี้ เพราะพระเดชพระคุณเป็นที่ขัตติ คือผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลว่าการจัดการ ศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นกระบวนการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปเพื่อความ ดำรงมั่นแห่งพระพุทธศาสนา ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม จัดเป็นธรรมทานที่เลิศกว่าทานทั้งปวง สมดังพระบาลีนิกเขปบทที่อาตมภาพ ได้ยกไว้ ณ เบื้องต้นว่า “เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อิมสํ ทฺวินนํ ทานานํ ยทิตฺ ฐมฺทานํ” แปลความว่า “ภิกษุทั้งหลาย บรรดาทาน ๒ อย่างนี้ ธรรมทาน เป็นเลิศ”

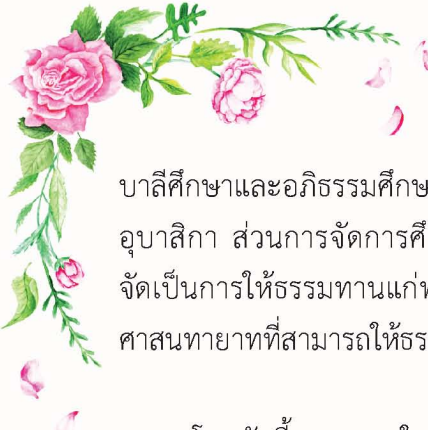
ตามนัยแห่งพระบาลีนี้ ทานแบ่งเป็นสองประเภทคือ ๑) อามิสทาน การให้สิ่งของ เช่น จตุปัจจัยไทยธรรม ดังที่วัดสร้อยทองได้จัดให้มีการถวาย สังฆทานเป็นประจำ ๒) ธรรมทาน การให้ธรรมเป็นทาน เช่น การสอนพระ ปริยัติธรรม การแสดงธรรมและบรรยายธรรม ในบรรดาทานทั้งสองอย่าง นี้ ธรรมทานสำคัญกว่าอามิสทานเพราะเหตุผลที่ว่า ธรรมทานเป็นทิมาของ อามิสทาน การที่อุบาสกอุบาสิกาบริจาคจตุปัจจัยไทยธรรมบำรุงวัดวาอาราม ก็เพราะอานุภาพแห่งธรรมทานที่พระสงฆ์แสดงธรรมให้อุบาสกอุบาสิกาเกิด ศรัทธาคิดใคร่บริจาคอามิสทาน จึงกล่าวได้ว่า ธรรมทานทำให้เกิดอามิสทาน เพราะพระสงฆ์ให้ธรรมทาน อุบาสกอุบาสิกาจึงถวายอามิสทาน ดังที่พระ สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ในพหุการสูตรว่า “สาคารา อนาคารา จ อุโ ภอลโยณณิสลิตา” แปลความว่า “คฤหัสถ์และบรรพชิตทั้งสองฝ่ายต่าง อาศัยกันและกัน” กล่าวคือ พระสงฆ์อนุเคราะห์อุบาสกอุบาสิกาด้วยธรรม ทาน ฝ่ายอุบาสกอุบาสิกาที่อุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ด้วยอามิสทาน

การที่วัดสร้อยทองจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมศึกษา

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

บาลีศึกษาและอภิธรรมศึกษา ถือว่าเป็นการให้ธรรมทานโดยตรงแก่อุบาสก อุบาสิกา ส่วนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี จัดเป็นการให้ธรรมทานแก่พระภิกษุสามเณร เพื่อเตรียมความพร้อมให้เป็น ศาสนทายาทที่สามารถให้ธรรมทานแก่อุบาสกอุบาสิกาต่อไป

โดยนัยนี้ธรรมทานในรูปแบบของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมจึงเป็น ปัจจัยสำคัญในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนา อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาพระ ปริยัติธรรมยังมิอยู่ตราบใด พระพุทธศาสนาย่อมไม่สาบสูญอันตรธานไปจาก ประเทศไทยตราบนั้น ดังที่พระอรรถกถาจารย์พรรณนาไว้ว่า “สาสนญฺจิตฺติยา ปน ปริยตฺติปมาณํ ปณฺทิตฺโต หิ เตปิ ญฺกํ สุตฺวา เทวปิ ปูเรติ” แปลความว่า “ปริยัติ เป็นหลักสำคัญของการดำรงอยู่แห่งพระศาสนา เพราะบัณฑิตได้ศึกษา พระไตรปิฎกแล้ว ย่อมบำเพ็ญปฏิบัติและปฏิเวธทั้งสองให้บริบูรณ์ได้” โดยนัยนี้ ปริยัติเปรียบเหมือนแผนที่การเดินทาง ปฏิบัติเปรียบเหมือนการ เดินทางตามแผนที่ และปฏิเวธเปรียบเหมือนการบรรลุถึงจุดหมายปลายทาง ตามแผนที่นั้น ยังมีแผนที่อยู่ตราบใด โอกาสที่จะเดินทางไปสู่เป้าหมายตาม แผนที่ก็ยังมีอยู่ตราบนั้น ถ้าไม่มีแผนที่ การเดินทางก็จะเป็นไปไม่ได้ หรือถ้า แผนที่ผิด การเดินทางก็ผิดพลาดจากเป้าหมายไปด้วย ดังนั้น ปริยัติจึงเป็น หลักสำคัญของการดำรงอยู่แห่งพระศาสนา การให้ธรรมทานในรูปแบบของ จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของวัดสร้อยทอง จึงเป็นกิจการสำคัญในการ ธำรงรักษาพระพุทธศาสนาที่ควรแก่การส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง

อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ธรรมทานเป็นเลิศกว่าทานทั้งปวงก็คือว่า ธรรม ทานช่วยให้คนบรรลุธรรม ถ้าไม่มีการสอนธรรม การบรรลุธรรมก็เป็นไป ได้ยาก ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “สกลเมว หิ ทั อานนท พุทฺหมจฺริยํ ยทฺติ

อัคคทานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

กัลยาณมิตตตา” แปลความว่า “ความเป็นกัลยาณมิตรนี้เป็นพรหมจรรย์
ทั้งสิ้นทีเดียว” หมายความว่า ความเป็นกัลยาณมิตรช่วยสืบสานและรักษา
พระพุทธศาสนา พระสารีบุตรแม้จะมีปัญญาเป็นเลิศก็ไม่สามารถบรรลุธรรม
ได้ด้วยตนเอง ต่อเมื่อได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าผู้เป็นกัลยาณมิตรจึงสำเร็จ
เป็นพระอรหันต์ พระมหาสาวกทั้งหลายล้วนได้พระพุทธเจ้าเป็นกัลยาณมิตร
ในทำนองเดียวกัน ศิษยานุศิษย์ของพระมหาสาวกเหล่านั้นอาศัยระบบ
กัลยาณมิตรนี้สืบทอดพระพุทธศาสนามาจนถึงยุคปัจจุบัน หัวใจของระบบ
กัลยาณมิตรคือการให้ธรรมทาน ถ้าไม่มีธรรมทาน พระพุทธศาสนาก็ไม่อาจ
ดำรงอยู่สืบต่อไปในอนาคต ดังนั้น ธรรมทานจึงเป็นเลิศกว่าทานทั้งปวง

ยิ่งไปกว่านั้น ธรรมทานเป็นเลิศกว่าทานทั้งปวงเพราะธรรมทานช่วย
ให้บรรลุถึงอมตะคือความไม่ตาย ได้แก่พระนิพพาน สมดังพระบาลีที่มาใน
กีนทสุตตรที่ว่า “อมตฺนทโท จ โส โหติ โย ธมฺมมนุสฺสสติ” แปลความว่า
“ผู้สอนธรรมชื่อว่าผู้ให้อมตธรรม” การสอนธรรมเป็นการให้ปัญญาซึ่งพา
ให้จิตหลุดพ้นจากอาสวกิเลสและเข้าถึงพระนิพพาน ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้
ว่า “ปถฺวยาปริภาวิตํ จิตฺตํ สมฺมทฺเว อสวเวทิ วิมุจฺจติ” แปลความว่า “จิต
อันปัญญาอบรมแล้ว ย่อมหลุดพ้นจากอาสวะโดยชอบ” การให้ธรรมทาน
มิใช่แต่จะช่วยให้คนบรรลุถึงความเป็นอมตะคือพระนิพพานในระดับโลกุต
ตระเท่านั้นแต่ยังช่วยให้คนรอดพ้นความตายในระดับโลกียะอีกด้วย การ
แสดงธรรมของเสนกบัณฑิตได้ช่วยให้พราหมณ์คนหนึ่งรอดพ้นจากความตาย
ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสเล่าไว้ในเสนกชาดก ดังต่อไปนี้

ในอดีตกาลนานมาแล้ว พราหมณ์ชราคนหนึ่งเที่ยวภิกขาจาร ได้เงิน
มาเป็นทีพอใจแล้วเดินทางกลับบ้าน เพื่อนำเงินไปให้ภรรยาสาวของตนใช้ซื้อ

ข้าทาสชายหญิงมารับใช้ ระหว่างทางพราหมณ์ชราได้พักทานข้าวตุ๋นใต้ต้นไม้ริมธารแห่งหนึ่ง ทานแล้วก็วางถุงย่ามลงใต้ต้นไม้แล้วไปตักน้ำในลำธารโดยไม่ได้อึกปากถุงย่ามที่ใส่ข้าวตุ๋นนั้น พราหมณ์ตักน้ำแล้วกลับมามากว่าถุงย่ามสะพายขึ้นบาเดินทางต่อไป

ระหว่างทางรุกขเทวดาองค์หนึ่ง ได้ปรากฏตนขึ้นแล้วบอกพราหมณ์ว่า “ถ้าวันนี้พราหมณ์พักระหว่างทาง เขาจะถึงแก่ความตาย แต่ถ้าวันนี้เขาเดินทางไปถึงบ้าน ภรรยาของเขาจะถึงแก่ความตาย” ว่าแล้วเทวดานั้นก็หายไป พราหมณ์ชราฟังแล้วก็ตกใจกลัวตาย ไม่กล้ากลับบ้านเพราะกลัวภรรยาจะตาย เขาเดินร้องไห้คร่ำครวญไปจนถึงตัวเมืองพาราณสี

วันนั้นเป็นวันอุโบสถ ๑๕ ค่ำ เป็นวันที่เสนกบัณฑิตแสดงธรรมประชาชนจำนวนมากพากันไปประชุมฟังธรรมกถาของเสนกบัณฑิต ผู้เป็นพระโพธิสัตว์ พราหมณ์ชราเห็นเข้าก็เดินตามไปยังที่ประชุม ขณะที่คนอื่นฟังธรรมโดยสงบ พราหมณ์ยืนร้องไห้อยู่ท้ายที่ประชุม สเนกบัณฑิตมองเห็นพราหมณ์ชรายืนร้องไห้อยู่ จึงเรียกเขาเข้ามาหา

ถามว่า “ทำไมจึงร้องไห้”

พราหมณ์เล่าตามที่รุกขเทวดาบอกเขาว่า “ถ้าวันนี้เขาพักกลางทาง เขาจะต้องตาย แต่ถ้ากลับถึงบ้าน ภรรยาสาวของเขาจะต้องตาย”

เสนกบัณฑิตมองดูย่ามที่พราหมณ์สะพายแล้วสอบถาม ได้ความว่า “เวลากลางวันวันนี้ พราหมณ์ได้พักทานข้าวตุ๋นใต้ต้นไม้ริมธารแล้วก็ทิ้งถุงย่ามไว้ใต้ต้นไม้ลงไปตักน้ำในลำธารโดยไม่ได้อึกปากถุงย่าม เมื่อตักน้ำก็คว้าถุงย่าม

อัคคทานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

นั้นสะพายขึ้นป่าเดินทาง”

ต่อมาเสนกบัณฑิตพิจารณาแล้วได้ข้อสรุปว่า เวลาที่พราหมณ์ลงไป
ดื่มน้ำในลำธาร เขาไม่ได้ผูกปากถุงย่ามไว้ งูเห่าคงเข้าไปในถุงย่ามเพราะได้
กลิ่นข้าวตูกู ถ้าเย็นวันนี้ พราหมณ์พักอยู่ระหว่างทาง เขาจะสอดมือเข้าไปใน
ถุงย่ามด้วยความตั้งใจว่าจะกินข้าวตูกู เมื่อเป็นเช่นนั้นงูก็จะกัดมือเขาให้ถึงแก่
ความตาย นี่คือเหตุแห่งความตายของพราหมณ์ผู้พักอยู่ระหว่างทาง แต่ถ้า
พราหมณ์เดินทางถึงบ้านเย็นนี้ ถุงย่ามจะตกถึงมือภรรยา เธอจะเอามือล้วง
เข้าไปตรวจข้าวตูกูข้างใน เมื่อเป็นเช่นนั้น งูก็จะกัดมือเธอให้ถึงแก่ความตาย
นี่คือเหตุแห่งความตายของภรรยาถ้าพราหมณ์เดินทางถึงบ้านวันนี้

เมื่อพิจารณาด้วยปัญญาได้ข้อสรุปเช่นนี้แล้ว เสนกบัณฑิตบอกให้
พราหมณ์วางถุงย่ามลง เปิดปากถุงย่ามแล้วเอาไม้เคาะดูว่ามีงูเห่าอยู่ข้างใน
หรือไม่ พราหมณ์ได้วางถุงย่ามลงแล้วเอาไม้เคาะ งูเห่าได้เลื้อยออกมาจาก
ปากถุงย่ามนั้น พราหมณ์รอดพ้นจากความตายเพราะอาศัยการให้ธรรมทาน
ของเสนกบัณฑิต ดังนั้น ธรรมทานจึงชนะการให้ทั้งปวง สมดังพุทธพจน์ที่ว่า
“สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ” แปลความว่า “ธรรมทานชนะทานทั้งปวง”
พระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณ ได้อุทิศชีวิตของตนในการจัดการ
ศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลีและแผนกอภิธรรม มีผลงาน
โดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ชื่อว่าพระเดชพระคุณเป็นผู้ให้ธรรมทานที่เลิศกว่า
ทานทั้งปวง เพราะธรรมทานเป็นทิมาของอามิสทาน เพราะธรรมทานช่วย
ดำรงรักษาและสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังช่วยให้บรรลุถึงความ
อมตธรรมความไม่ตาย ดังถวายเป็นวิสัยนามา

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชวชิตร กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระอนุสรณ์ถึงการบำเพ็ญ ธรรมทานเป็นอนุเคราะห์ประการ ของพระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณ ดังพรรณนามา จึงทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานพระราชนุเคราะห์ พิธี บำเพ็ญกุศลออกเมรุพระราชทานเพลิงศพในวันนี้

อิมินา กตปุญญะ ขออำนาจพระราชนุเคราะห์ที่ทรงบำเพ็ญให้เป็นไป ด้วยดีในหมู่สงฆ์ทั้งปวงนี้จงสัมฤทธิ์ประสิทธิวิบากกุศลเพิ่มบารมีธรรม ยิ่งขึ้นไปในสัมปรายภพแด่พระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโสภณ (โกวิทมหา เถร) อดีตเจ้าอาวาสวัดสร้อยทอง สมพระราชเจตนาปรารถนาทุกประการ

รับพระราชทานถวายเป็นกุศลพระธรรมเทศนาใน **อัครทานกถา** ฉลอง พระราชศรัทธา ประดับพระปัญญาบารมี ยุติลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

เอว ก็มีด้วยประการฉะนี้

อัคคทานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

อัศศททานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

อัคคทานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

อัศศทหนกถา ว่าด้วยทหนอันเลืศ

อัศศททานกถา ว่าด้วยทานอันเลิศ

**“สาคารา อนาคตา จ อุโณ อณโณณณนิสุลิตา”
แปลความว่า “คุณหัตถ์และบรรพชิตทั้งสองฝ่ายต่าง
อาศัยกันและกัน”**